

ОПШТИНА ОСЕЧИНА

**Локални акциони план за
социјално укључивање Рома и
Ромкиња у Општини Осечина
за период 2023.-2025. године**

Осечина, 2023.година

Садржај

1. Увод.....	3
Уводна реч председника општине Осечина	5
1. Стратешки и институционални оквир на националном нивоу	6
2. Полазне основе за израду Локалног акционог плана	8
3. Планска документа у општини Осечина	8
4. Општи подаци општине Осечина.....	8
- Географски положај (локација).....	9
- Људски ресурси	10
- Клима	11
- Историја, традиција и културно наслеђе	11
- Локална самоуправа (администрација).....	12
- Привреда.....	12
- Пољопривреда.....	12
- Инфрструктура	13
- Водовод и канализација	14
- Електро инфраструктура.....	14
- Ресурси животне средине	14
5. Општи подаци о Ромима.....	18
6. Роми у општини Осечина	19
7. Положај ромске популације у општини Осечина по областима	22
Запошљавање	23
Социјална заштита.....	23
Социјална заштита Рома у општини Осечина.....	25
Здравствена заштита	25
1-3 Акциони план за унапређење образовања Рома и Ромкиња	27
4 - Остале активности.....	30

1. Увод

Влада Републике Србије је на седници 3.марта 2016.године донела *Стратегију за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији за период од 2016. до 2025. године*. Стратегија представља разраду начела утврђених Уставом Републике Србије о заштити људских и мањинских права, забрани дискриминације, социјалној заштити, здравственој заштити, праву на образовање, који се односе на припаднике ромског народа.

Основни разлог за доношење Стратегије је стварање услова за социјалну укљученост ромског становништва, који вековима на овим просторима живи на социјалној маргини. Стратегија предвиђа проактиван став свих релеватних субјеката у Републици Србији чије би активности требало да доведу до смањења сиромаштва и сузбијање дискриминације Рома и Ромкиња, односно стварању услова за пун приступ остваривању људских права лица ромске националности.

Поред тога, разлози због којих је донета Стратегија произашли су из потребе да се створе предуслови за реализацију њених циљева:

- Успоставе механизми за спровођење, планирање, праћење и унапређење усвојених мера и активности;
- Развију капацитети и одговорност органа државне управе и локалне самоуправе да се ефикасно старају о остваривању и заштити права лица ромске националности;
- Обезбеде средства у буџету Републике Србије, буџету АП Војводине и буџетима јединица локалне самоуправе, као и код међународних развојних партнера који делују у Републици Србији за финансирање стратешких мера;
- Делотворно укључе представници ромске заједнице у поступке осмишљавања и спровођења стратешких мера и остваривања гарантованих људских права на рад, становање, образовање, социјалну и здравствену заштиту.

Општина Осечина има недвосмислену намеру да буде место на коме ће сви грађани имати равноправан статус и бити укључени у друштвени живот општине. Да би се то остварило, потребно је створити услове да се и друштвено осетљивим група посвети пажња и пружи могућности да буду равноправни са осталим грађанима.

Локални акциони план за социјално укључивање Рома и Ромкиња у општини Осечина за период од 2022. до 2024. године, дефинише правце деловања општине Осечина у области социјалног укључивања Рома и Ромкиња, конкретне мере и активности којима би се побољшао садашњи положај припадника ромске заједнице, као и јасне механизме помоћу којих се може пратити остваривање циљева. Он представља део напора које локална заједница чини током низа година да се улагањем заједничких средстава побољша живот ромске популације и сразмерно могућностима умањи јаз који постоји између Рома и осталих припадника друштвене заједнице. Овај документ је настао из потребе да се на један системски и свеобухватан начин питања социјалног укључивања Рома и Ромкиња унапреде, поред националног, и на локалном нивоу.

У циљу израде свеобухватног, а реално остварљивог документа, Општинско веће општине Осечина је на седници одржаној 12.12.2021.године донело Решење о образовању и именовању радне групе за израду локалног акционог плана за социјално укључивање рома и ромкиња у општини Осечина за период од 2023. до 2025.године:

Задужене за координација процеса консултација у вези нацрта локалног акционог плана
Биљана Мићић, заменик председника и Зорица Павловић, помоћник председника општине.

1. Сениша Муратовић, координатор за ромску заједницу;
2. Миодраг Станишић, ОУ Осечина, члан;
3. Јован Недић, ОУ Осечина, члан;
4. Горан Миличић, Центар за социјални рад општине Осечина, члан;
5. Нада Недељковић, Дом здравља Осечина, члан;
6. Драгица Лазић, Предшколска установа „Лане“
7. Нада Топаловић, Црвени Крст „Осечина“
8. УГ Женско удружење колубарског округа, члан;

Током израде овог документа спроведени су следећи кораци:

- утврђени су општи циљ и посебни циљеви за приоритетне области,
- идентификоване су мере и активности које доприносе остварењу утврђених циљева.

Да би се циљеви из Локалног акционог плана реализовали, сви субјекти у општини Осечина пружиће свој максимум и показати висок степен одговорности при спровођењу утврђених активности

Уводна реч председника општине Осечина

Усвајање Локалног акционог плана за унапређење положаја Рома и Ромкиња за период од 2022-2024. године представља даљи корак локалне самоуправе у правцу стратешког планирања потреба и интереса наших грађана из ромске заједнице.

Овај документ почива на анализи релевантних међународних и националних документа, анализи стања, проблема и потреба припадника ромске популације на подручју општине Осечина.

У складу са тим, Локални акциони план за унапређење положаја Рома и Ромкиња обухвата област образовања, становања, запошљавања, здравствене и социјалне заштите. Локални акциони план за унапређење положаја Рома, настао је као резултат рада Комисије, коју су чинили представници свих релевантних институција, организација, цивилног сектора и представника ромске популације.

Реализацијом Локалног акционог плана за унапређење положаја Рома и Ромкиња на територији општине Осечина желимо да постигнемо унапређење услова живота кроз примену реалних, одрживих и систематских мера. Намера нам је да, кроз сопствена планирана улагања као и удруживањем са средствима из других извора, изградимо амбијент за побољшање живота наших суграђана из ромске заједнице. Све активности планирамо да реализујемо у партнерству са свим чиниоцима који су учествовали у креирању овог документа.

Поносан сам што је сам проблем препознат од стране шире друштвене заједнице која се одазвала позиву и лично дала свој допринос укључивши се у израду овог документа. Веријем да ће у будуће све институције, јавни и приватни сектор као и грађани деловати заједно у циљу реализације задатака овог Акционог плана чији је основни мотив унапређење положаја Рома и Ромкиња.

У име Општине Осечина, захвалио бих се свима који су учествовали на изради Локалног Акционог плана за унапређење положаја Рома и Ромкиња.

Председник Општине Осечина
Никола Томић

2. Стратешки и институционални оквир на националном нивоу

Стратегија за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији за период од 2016. до 2025. године је документ настао из потребе да се на један системски и свеобухватан начин питања социјалног укључивања Рома и Ромкиња унапреде, како на националном, тако и на локалном нивоу. Приликом њене израде коришћена су искустава у спровођењу претходне Стратегије за унапређивање положаја Рома у Републици Србији (2009-2015), као и полазне основе утврђене за нову Стратегију.

Институционални ресурси за припрему и спровођење Стратегије чине:

- Савет за унапређење положаја Рома и спровођење Декаде укључивања Рома,
- Канцеларија за људска и мањинска права,
- Тим за социјално укључивање и смањење сиромаштва,
- Ресорна министарства која су задужена да воде јавне политике од интереса за остваривањестратешких мера

Од стране претходне Владе Републике Србије, потпредседница Владе и министарка грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, била је задужена да координира рад државних органа, као и органа јединица локалних самоуправа и јавних предузећа у вези са унапређењем положаја Рома и Ромкиња^{1.1}. Роми су једна од најугроженијих друштвених група, те је циљ претходне, као и тренутне Владе Србије да, кроз удружени напор целог друштва, унапреди њихов положај, како би се смањиле неједнакости које постоје између Рома и Ромкиња и остатка становништва. Стратегија је стратешки документ који ће за период од девет година интензивирати рад институција на националном и локалном нивоу за питања социјалног укључивања Рома и Ромкиња и сузбијање њихове дискриминације, односно за стварање услова за пун приступ остваривању људских права особа ромске националности. Стратегија покрива пет приоритетних области: образовање, становање, запошљавање, здравље и социјалну заштиту.

Србија се на путу европских интеграција придружила земљама чланицама када је реч о социјалном укључивању Рома и Ромкиња, будући да је као основу за израду овог документа користила Оквир за националне стратегије за интеграцију Рома који је Европска комисија, заједно са Европским парламентом, прописала за земље чланице што осигурава наставак сарадње и наставак подршке ЕУ Србији за унапређење положаја Рома и Ромкиња. Стратегија је заснована на постојећим стратешким, правним и институционалним ресурсима – стратегијама и прописима којима су уређена поједина питања унапређења положаја Рома и Ромкиња, али и на опредељењу државе да развија програме унапређења положаја Рома и Ромкиња исказаним Оперативним закључцима са семинара „Социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији“ (за период 2015–2017. године)² и нацрту Акционог плана за поглавље 23³.

Оперативни закључци са четвртог семинара „Социјална укљученост Рома и Ромкиња у Републици Србији 2017.године“ истичу значај координисаног рада државних органа, укључујући рад локалних самоуправа и јавних предузећа у вези са побољшањем ситуације Рома и њиховим пуним учешћем у друштвеном, економском, културном и политичком животу. Наводи се да у наредном периоду, акценат мора бити на квалитативном спровођењу планираних стратешких мера и активности, уз учешће представника ромских организација цивилног друштва, укључујући Национални савет ромске националне мањине са посебним фокусом на локални ниво.

Посебну пажњу треба посветити оснаживању Ромкиња, јер оне у континуитету трпе вишеструку дискриминацију. У односу на ширу друштвену заједницу, Ромкиње су двоструко дискриминисане - као жене и као припаднице националне мањине.

Локалне самоуправе располажу механизмима на основу којих могу да управљају и спроводе инклузивне јавне политике, а осим тога Закон о локалној самоуправи их обавезује да се старају о остваривању

¹ Закључак 05 Број: 035-6254/2015 од 08. јуна 2015. године.

² Оперативне закључке је 09. септембра 2015. године потпредседница Владе проф. др Зорана Михајловић упутила

³ Нацрт Акционог плана из августа 2015. године

људских и мањинских права. Овакво усмерење стратешких мера омогућава праћење остваривања права Рома и Ромкиња и напредак у вези са применом инклузивних политика, најпре, у локалној заједници, а потом и широј друштвеној заједници. На основу непосредних података и информација, локалне самоуправе могу да унапреде инструменте и механизме помоћу којих је могуће елиминисати узроке отежаног приступа правима и структурног сиромаштва Рома и Ромкиња. С тим циљем, Влада РС путем Стратегије истиче потребу да локалне самоуправе припремају и усвајају локалне акционе планове, усклађене са реалним, општим и локалним економским и социјалним развојем, да обучавају стручне тимове у локалној самоуправи који би били способни да припреме, спроводе и управљају локалном стратегијом и да обезбеде средства у локалним буџетима за спровођење мера социјалног укључивања Рома и Ромкиња, те осигурају доследно утврђивање одговорности за њихово спровођење.

Координационо тело за праћење Стратегије за социјално укључивање Рома и Ромкиња, уз помоћ Канцеларије за људска и мањинска права и Тима за социјално укључивање и смањење сиромаштва, координира пословима у вези са инклузијом Рома и Ромкиња и стара се о успостављању одрживих нормативних и институционалних услова за спровођење стратешких мера и управљање Стратегијом.

3. Полазне основе за израду Локалног акционог плана

Циљеви које ЛАП поставља наслањају се на Устав, стратешке документе законске прописе Републике Србије и то:

Устав Републике Србије - Уставом је Република Србија дефинисана као држава чије суосновне вредности социјална правда, грађанска демократија, људска и мањинска права.

Стратегије:

- i. Стратегија за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији за период од 2016. до 2025. године („Службени гласник РС”, бр. 26/2016)
- ii. Стратегија развоја образовања у Србији до 2020 („Службени гласник РС”, број 107/12),
- iii. Национална стратегија запошљавања за период 2011–2020. године „Службени гласник РС”, број 37/11
Стратегија јавног здравља „Службени гласник РС”, број 22/09
- iv. Национална стратегија социјалног становања „Службени гласник РС”, број 13/12
- v. Стратегија превенције и заштите од дискриминације „Службени гласник РС”, број 60/13.
- vi. Национална стратегија за родну равноправност за период од 2016. до 2020. године „Службени гласник РС”, број 04/16.

Закони:

- vii. Закон о заштити права и слобода националних мањина „Службени лист СРЈ”, број 11/02, „Сл. лист СЦГ”, број 1/03 - Уставна повеља и „Службени гласник РС”, бр. 72/09 - др. закон и 97/13 - УС).
- viii. Закон о забрани дискриминације „Службени гласник РС”, број 22/09
- ix. Закон о социјалној заштити „Службени гласник РС”, број 24/11.
- x. Закон о финансијској подршци породици са децом „Службени гласник РС”, бр. 16/02, 115/05 и 107/09
- xi. Закон о основама система образовања и васпитања „Службени гласник РС”, бр. 72/09, 52/11 и 55/13
- xii. Закон о предшколском образовању и васпитању „Службени гласник РС”, број 18/10
- xiii. Закон о основном образовању и васпитању „Службени гласник РС”, број 55/13
- xiv. Законом о здравственој заштити „Службени гласник РС”, бр. 107/05, 72/09 - др. закон, 88/10, 99/10, 57/11, 119/12, 45/13 - др. закон и 93/14 и други релевантни закони.

4. Планска документа у општини Осечина

Циљеви које ЛАП поставља наслањају се на планске документе општине Осечина и то:

- Стратегија локалног одрживог развоја општине Осечина, 2011-2020

5. Општи подаци општине Осечина

Општина Осечина представља природну географску целину коју чини 20 насељених места, од којих су варошице Осечина и Пецка насеља градског типа.

Општина Осечина представља природну географску целину коју чини 20 насељених места.

Општина Осечина се налази у западној Србији и припада Колубарској области. Према попису из 2011. године, Осечина има 12536 становника.

У припреми и изради Стратегије локалног одрживог развоја, приказани су расположиви ресурси општине Осечина. У припреми овог документа и прикупљању података коришћени су подаци из Завода за статистику Србије, Статистичких годишњака, Билтена и Саопштења, Агенције за привредне регистре, подаци из Националне службе за запошљавање филијале Ваљево, Народне банке Србије, као и од Регионалне Привредне коморе Ваљево. Анализом прикупљених података о основним, природним, економским, демографским, географским и социјалним факторима утврђена је перспектива даљег развоја општине Осечина.

- Географски положај (локација)

Општина Осечина налази се у западној Србији. Простире се дуж леве и десне стране магистралног пута Ваљево – Лозница и железничке пруге (у изградњи) на истој релацији, односно лево и десно од обала горњег и средњег тока Јадра и његових плаховитих притока преко мањих плодних долина и живописних воћарских или шумама обраслих брдско-планинских предела све до подножја, обронака или врхова околних планина (Цер, Медведник, Соколске).

Воћарство, пре свега производња шљива, малина и купина, главна је карактеристика овог краја, који се поноси и бројним културно-историјским добрима од којих су најзначајнији: Тешманов конак у Баставу, црква - брвнара у Скадру, Римски мост на реци Љубовићи и стара црква у Осечини.

Са севера Осечина се граничи са општином Коцељева, на истоку са општином Ваљево, јужним делом са општином Љубовија, а са западне стране са општинама Крупањ и Лозница. Центар и седиште Општине – градић Осечина са око 3.500 становника – налази се на 32. километру северозападно од Ваљева према Лозници, односно ма 130. километру југозападно од Београда ка североисточном делу Републике Српске, то јест БиХ, на надморској висини од 210 метара. Друго насеље градског типа је варошица Пецка са око 500 житеља. Остало становништво живи у 18 села. Домаћинства су претежно старачка и према проценама за 70% домаћинства пољопривреда је основни и једини извор прихода.

Табела 1: Општи подаци о насељима и катастарским општинама општине Осечина, и Колубарске области

	Општина Осечина	Колубарска Област
Број насеља	20	218
Просечна величина насеља (км ²)	16	13.3
Број градских насеља	0	5
Број осталих насеља	20	213
Број катастарских Општина	17	207
Просечна величина катастарске општине (км ²)	18.76	11.95

- **Људски ресурси**

Општина Осечина бележи знатно интензивнији пад броја становника . Број становника се у периоду 1948- 2011. године смањило за 10 540 становника. Највећи пад по броју становника био је између два последња пописа. Износио је 2599 становника. Како у Осечини тако и у Колубарској области и Србији, у последња два пописа долази до смањења броја становника.

Табела 2: Упоредни преглед броја становника, подаци из пописа, 2011. године

	1948.год.	1953.год.	1961.год.	1971.год.	1981.год.	1991.год.	2002.год.	2011.год.
Број становника у општини Осечина	23 076	23 108	21 803	19 832	18 519	16 745	15 135	12 536
Промена броја становника у општини Осечина	/	32	-1 305	-1 971	-1 313	-1 774	1 610	-2 599
Стопа промене броја становника у општини Осечина	/	0.13	-5.65	-9.05	-6.63	-9.58	-9.62	-20.73
Стопе промене броја становника у Колубарској области	/	4.59	0.61	0.18	1.04	-4.16	-2.21	-9.34
Стопа промене броја становника у Србији	/	6.34	8.37	7.86	7.31	-1.97	-1.04	-4.15

- Клима

Клима у општини Осечина може се окарактерисати као умерено-континентална. Подручје Општине по својим рељефним карактеристикама може се поделити на три области и то: брдска коју чини око 60% територије, равничарско-таласасто брдска са око 20% и брдско-планинска са око 20% територије. Надморска висина од 189 - 971 метара. Овакве рељефне и педолошке карактеристике земљишта, као и климатско-хидролошки услови определили су којом ће се граном пољопривредне производње претежно бавити земљорадници.

Годишње се бележи много већи број мразних дана (91,5) у односу на број тропских (23,2). Просечна годишња влажност ваздуха је 75%. Просечан број облачних дана годишње је 122,9, а ведрих 65,1. Просечан број дана годишње са снежним покривачем (44,3), већи је у односу на број дана са снегом (29,9) или маглом (22,5).

- Историја, традиција и културно наслеђе

Осечански крај је би насељен још у праисторијско доба о чему сведоче трагови живота и остаци примитивних насеља на више локалитета.

Мађари ове крајеве трајно заузимају крајем XII века, а краљ Бела IV 1235. године формира Мачванску бановину у чији састав улази и осечански крај. Турци су Србију конано освојили 1459. године, а њена територија је претворена у Смедеревски Санџак (касније Београдски пашалук) и подељена на нахије. И овог пута осечански крај је био на граници, али између два санџака. Села Бастав, Комирић, Белотић, Коњуша и Братачић припадали су Зворничком санџаку (Соколској и Крупањској нахији). Остала села овог краја припала су Ваљевској нахији. Браћа Недић су са својих двеста хајдука остали сами у борби против надмоћније турске војске. Тако је почео чувени бој на Чокешини 16. априла

1804. године, први велики пораз српских устаника. Браћа Недић су се са својим људима храбро борили. Бој су наставили и када им је понестало „џебане“. Изгинули су борећи се до последњег даха. Преживела је само неколицина. Због своје јуначке смрти постали су и остали највећи јунаци овог краја.

Због повољног географског положаја половином XIX века село Осечина почиње дасе издваја од других села. На ушћу Ловачке у Јадар постепено ничу занатске радње, механе и дућани па она постаје економски центар краја. Становништво околних села окупља се у „Осечини на Јадру“ за време већих црквених празника, на вашарима и пазарним данима. Други центар- Пецка настаје у долини истоимене реке, као засеок села Царина.

После великог рата живот се наставља у новој држави уз технолошки напредак који двадесети век доноси и у најзабаченије крајеве. У варошици Осечини расте број трговачких, занатских и угоститељских радњи. Од 1926. године са Ваљевом је повезана новим путем преко Драгијевице и Причевића. Прорадила је и прва аутобуска линија, а пуштањем у рад приватне мини централе на Јадру уводи се и електрично осветљење. Осечина је имала председника општине за варошицу, деловођу, жандамеријску поставу, пандура и викача. Прославе и вашари организују се поред цркве у Осечини, где се уз стару црквену зграду из XVIII века гради нова. Саграђена је и нова школска зграда, а поред јавних ничу и многе нове приватне куће. У Осечини се отвара прва библиотека, затим позоришна и тамбурашка секција. 1947. године седиште среза из Ваљевске Каменице се премешта у Осечину.

Народна Библиотека Осечина једина је установа културе на територији општине. Сматра се да је народна књижевница и читаоница у Осечини основана 1926. а обновљена 1933. године. Тада је имала 233 књиге, позоришну и тамбурашку секцију.

После другог светског рата библиотека је обновила рад. Некад је радила самостално, а некад у саставу других установа културе, као што су: Народни универзитет КОЦ „Петар Враголић“, Дом културе. Од 1995. године носи назив Народна библиотека Осечина и носилац је свих културних збивања у Општини. Некада су у оквирима Библиотеке радиле многобројне секције: фолклорна, драмска, ритмичка.

- Локална самоуправа (администрација)

Седиште општине је у Осечини, улица Карађорђева број 78.

Општина је правно лице и представља је Председник општине.

Органи општине су: Скупштина општине, Општинско веће, Општинска управа и Председник општине.

- Привреда

Привреду Осечине карактеришу пољопривредно-прехранбена индустрија, хемијска индустрија и занатство. Постоји

нешто лаке индустрије која се највише састоји од малих произвођача пластике, папира и дрвета. Посебно је развијен приватни сектор, који се састоји од малих и средњих предузећа и самосталних занатских и трговинских радњи. Према подацима из 2005. године, укупан број предузећа у области индустрије је 28, пољопривреде 8, трговине 6, туризма и угоститељства, саобраћаја, пројектовања и услуга 2, шумарства, грађевинарства и комуналне делатности 1.

Подручје општине Осечина је значајна сировинска база за воћарску производњу. На подручју општине - Горње Црниљево постоје четири бушотине од по 200 - 400 метара дубине минералне воде и постоји интерес да се на овим парцелама подигну погони за експлоатацију минералне воде односно да се иста стави у функцију развоја бањско - климатског туризма изградњом пратећих садржаја.

Најуспешнији пример приватизације на територији општина Осечина је приватизација некадашње фабрике „Подгорка“ Осечина. Подгорина Фрухт д.о.о је чланица аустријске групације Gruenewald International GmbH која је крајем 2003. године и почетком 2004. купила тада ЗЗ Подгорку Аграр у стечају, са намером да покрене производњу, обнови технологију, усаврши процес производње и постави на ноге овај воћарски крај новом пословном политиком при откупу свежег воћа. Подгорина Фрухт д.о.о данас запошљава 105 радника, док у сезони се тај број креће од 200-250 запослених, а годишњи промет се креће од 13-15мил. ЕУР. То је прво позитивно искуство општине са brownfield инвестицијама.

- Пољопривреда

На подручју Општине Осечина 75% становништва бави се пољопривредном производњом на свом поседу. За још око 1000 становника пољопривредна производња је допунска делатност, јер живе у селу на имању а запослени су у месту становања, или ближеј околини, као и део становништва који живи и ради у градској средини а повремено одлазе на имање и баве се у већини производњом шљиве, малине и купине.

На подручју Општине егзистира 3600 пољопривредних домаћинстава од којих је 3000 регистрованих, по чему смо у врху у Републици. Овакве рељефне и педолошке карактеристике земљишта, као и климатско-хидролошки услови определили су којом ће се граном пољопривредне производње претежно бавити земљорадници.

Производња шљиве, малине и купине су најзаступљеније и најдоходовније воћне врсте. У сточарству постоје велике могућности, нарочито овчарству, јер велика пространства под ливадама и пашњацима у планинском делу општине пружају идеалне услове за ову производњу. Подручје обилује лековитим биљем на природним стаништима, шумским плодовима и многоборојним врстама јестивих гљива. Цело подручје Општине је идеално за производњу здраве хране. Зељиште је очувано од пестицида и са минималним уносом минералних ђубрива, док се органска ђубрива редовно уносе. Ваздушна струјања на већем делу територије су таква да изузетно повољно делују на развој гајених култура и на њихово здравствено стање.

Табела 3: Производни капацитети у ратарству и воћарству

Редни број	Култура	Површина хектара	Јединица мере	Количина
1.	шљива	1800	тона	40000
2.	малина	800	тона	10500
3.	купина	600	тона	11500
4.	трешња	30	тона	250
5.	јабука	40	тона	450
6.	кромпир	100	тона	2000
7.	дуван	50	тона	120
8.	кукуруз	3000	тона	20000
9.	пшеница	600	тона	4200
10.	јечам-тритикале	500	тона	2000
11.	овас-раж	300	тона	900

- Инфраструктура

Саобраћајна инфраструктура

Подручје Општине Осечина налази се у западном делу територије Републике Србије. Административни центар посматране зоне је варош Осечина, која је од Београда удаљена приближно 130 км. У широј зони посматраног подручја су Ваљево и Лозница. Саобраћајно посматрано, поменута зона је на правцу друмске везе средње Србије са делом западне и југозападне Србије. Друмску инфраструктуру Општине Осечина чини мрежа постојећих саобраћајница. Правцем исток запад пролази државни пут I реда М-4: Ваљево -Лозница који представља основну друмску везу Осечине са окружењем. Развој железничког саобраћаја предвиђен је завршетком пруге Ваљево-Лозница.

Табела 4: Дужина путева, 2006.

		Општина (км)	Удео у дужини путева у области (%)	Област (км)
Дужина путева -укупно		278	14.82	1,876
Савремени коловоз		100	7.75	1,291
Магистрални	укупно	18	8.29	217
	савремени коловоз	18	8.29	217
Регионални	укупно	85	12.56	677
	савремени коловоз	57	8.68	567
Локални	укупно	175	17.82	982
	савремени коловоз	25	4.93	507

- Водовод и канализација

За снабдевање водом становништва и индустрије на територији општине Осечина користе се јавни водоводи, сеоски водоводи и извори за индивидуална домаћинства. Постоје два јавна водовода, један је у Осечини, а други у насељу Пецка. У надлежности су ЈКП "Осечина" из Осечине. Водовод варошице Осечина добија воду из два изворишта: "Пецка" и "Остружањ". Извориште Пецка се састоји од 5 копаних бунара дубина 7 - 9 м, укупног капацитета око 55 л/с. Вода из бунара се сакупља у резервоару у коме се врши хлорисање воде. Из резервоара вода се пумпа према потрошачима, а контрарезервоар се налази на брду Кик, запремине 2 x 350 м³. Друго извориште је у долини реке Остружањке. Састоји се од 1 копаног бунара и 4 бушена, сви дубине 4 - 6 м, укупног капацитета 15 - 20 л/с. Системом потисних цевовода из бунара, вода се пумпа у резервоар "Кик" и одатле упућује потрошачима. Водовод насеља Пецка, такође, има два изворишта.

Последњих година почеле су озбиљне активности на изградњи канализације у варошици Осечина. Урађен је Главни пројекат по сепарационом систему канализације и неке деонице фекалне и кишне канализације су изведене. Урађен је и Главни пројекат постројења запречишћавање отпадних вода. Предвиђена локација ППОВ је између регионалног пута Осечина-Крупањ и планиране железничке пруге, а на граници насеља Плужац и Белотић.

- Електро инфраструктура

На територији Општине Осечина постоји праћење енергетских биланса и потреба, па самим тим и планови развоја енергетике у наредном периоду. Снабдевање електричном енергијом општине Осечина остварује се из електроенергетског система Србије. На територији Општине постоји електроенергетска преносна мрежа, номиналног напона 110 кВ и 35кВ, и дистрибутивна мрежа напона 10 кВ и 0.4кВ. Напајање конзума електричном енергијом врши се из трансформаторске станице 110/35 кВ, 20МВА Осечина. Ова трансформаторска станица је повезана са електроенергетским системом Републике Србије далеководима (ДВ) 110 кВ : ДВ 110 кВ број 1066/3 Ваљево 3 - Осечина ДВ 110 кВ број 1066/2 Осечина - Мали Зворник ДВ 110 кВ број 1116 Осечина - Крупањ

Из трансформаторске станице 110/35 кВ, 20МВА Осечина врши се напајање помоћу далековода 35 кВ, трансформаторске станице ТС 35/10 кВ, 2.5МВА + 4МВА - Осечина. Трансформаторска станица ТС 35/10 кВ повезана је далеководом (ДВ) 35 кВ са трансформаторском станицом ТС 35/10 кВ Крупањ па је тиме обезбеђено и резервно напајање. Далекводна мрежа 10 кВ је углавном надземна, осим у ужем градском језгру где имамо и подземни кабловски развод 10 кВ. Ова мрежа повезује ТС 35/10 кВ са трансформаторским станицама ТС 10/0.4 кВ различитих снага: 100 кВА, 250 кВА, 400 кВА, 630 кВА и 1000 кВА.

- Ресурси животне средине

Квалитет ваздуха

На посматраном подручју подаци о постојећем квалитету ваздуха не постоје, али се на основу анализе могућих загађивача ваздуха дошло до закључка да се као извори аерозагађења, осим сагоревања фосилних горива за потребе домаћинства у насељима, котларница (на угаљ и мазут), пољопривредне производње, индустријске производње, појављује и друмски саобраћај од постојеће путне мреже (магистралних, регионалних и локалних путева).

Поједина индустријска постројења представљају извор емисије штетних полутаната у атмосферу. У општини Осечина заступљене су различите привредне гране. Постојећа индустрија у већој мери базирана је на производњи предмета од пластике, прехранбених производа и полупроизвода (воћарство основна грана), производњи грађевинских елемената иматеријала и др. Од већих предузећа у Осечини

се налази прехрамбена индустрија "Подгорина -Фрухт" за производњу прерађевина од воћа, воћних сирупа, сувих шљива, дубоко смрзнутог воћа и других производа и "Крушик- Пластика" за производњу пластичних маса. Укупна количина загађујућих материја пореклом из индустрије није позната јер не постоји систематско праћење квалитета ваздуха из индустријских погона.

Проблематика аерозагађења, која потиче од постојећег магистралног пута М-4, који повезује Ваљево, преко Осечине, са Лозницом и даље Републиком Српском, је посебно изражена у непосредној близини постојећег пута. Утицај се осећа у подручју око друмске саобраћајнице. Из мотора са унутрашњим сагоревањем емитује се велики број гасова, од којих су најважнији (због свог доказаног негативног утицаја на хуману популацију): ЦО, НО_x, СО₂, угљоводоници, олово, каои чврсте честице у облику чађи.

Квалитет земљишта

Укупна површина општине Осечина је 31.886,7ха, од тога је 1.781,2 ха грађевинског, 19.735,4 ха пољопривредног 9.510,0 ха шумског и 860,1 ха осталог земљишта. Загађивање земљишта на територији општине Осечина није присутно у већем обиму, већ само на појединим локалитетима, као што су: индустријска зона, депоније, гробља, фреквентније саобраћајнице и др. Као последица одвијања саобраћаја, у непосредној околини саобраћајница, и на путном земљишту јавља се повећан садржај олова услед таложења честица које емитују моторна возила. Такође, бележи се благо повећан салинитет што је последица посипања коловоза (мешавином индустријске соли и ризле) у зимским месецима, односно спирања на земљиште поред коловоза. Земљиште на подручју Општине угрожено је загађивањем од вода и процеђивањем са депонија. У пољопривреди, загађивање земљишта је присутно као последица неадекватне употребе минералних ђубрива, пестицида и других агрохемијских средстава, што представља проблем с обзиром на њихову постојаност у природним условима. Прекомерна употреба минералних ђубрива доводи до пораста садржаја нитрита у земљишту што се може неповољно одразити на квалитет подземних вода. Посебан интерес је очување земљишта које се одликује високим пољопривредним вредностима.

Највећи део површина може се уврстити у категорију обрадивих земљишта, пошто бонитетне класе I-IV заузима знатан део површине подручја. У категорији обрадивих земљишта преовлађују бонитетне класе III и IV као умерено погодне за пољопривредну производњу. То значи да на предметном подручју постоји потреба уређења тих површина агротехничким и хидротехничким мерама. Уочава се да су на највреднијим деловима простора обухваћеним класама I и II подигнута највећа насеља, што упућује на заштиту преосталог дела тог простора од трајног губитка пољопривредног земљишта.

Квалитет вода

Највећи део површине општине Осечина припада сливу Дрине, док мањи северни део припада сливу Колубаре. На посматраном подручју општине Осечина налазе се следећи већи водотоци, који су на основу Уредбе о категоризацији водотока (Сл.гласник СРС, бр.5/68) сврстани према класама и поткласама у следеће категорије:

- *Јадар* (од изворишта до ушћа у реку Дрину II),
- *Тамнава* (од изворишта до ушћа у реку Колубару IIa),

Територија општине Осечина обилује квалитетним изворима питких вода, који се користе за водоснабдевање становништва водом. Постоје два јавна водовода (Осечина и Пецка) и доста сеоских водовода (преко 40) који су каптирали изворе и користе их за снабдевање водом становништва.

Имајући у виду просторне карактеристике подручја општине Осечина-насељеност, индустријска постројења, обрадиве пољопривредне површине, шуме, воћњаци, виногради (подручје општине је значајна сировинска база за воћарску производњу) може се рећи да постоје загађивачи који би нарушили квалитет површинских и подземних вода. До загађивања површинских и подземних вода долази услед неконтролисане примене вештачких ђубрива, пестицида и хербицида у ратарској и повртарској производњи, неадекватног депоновања отпада на депонији "Белотић", испуштања непречишћених отпадних вода из индустријских постројења, непостојања канализационог система

Управљање чврстим комуналним отпадом

Депонија која је у употреби налази се у близини реке Јадар на подручју КО Белотић. Депонијом газдује ЈКП Осечина. Површина депоније је 13.559 м². Удаљеност депоније од насеља је око 2.000 м, од обале реке 200 м, а од извора водоснабдевања 1.500 м. Просечна годишња количина отпада којасе одлаже на депонији је 7.000 м³. Депонију користенасеља Осечина и Пецка. У Осечини отпад се односи два пута недељно, док рурална подручја нису обухваћена циклусом скупљања отпада, нити је организовано привремено одлагање на уређеним локацијама. Последица тога је постојање локалних сметлишта у готово свим селима, често смештених на неодговарајућим локацијама. Решавање проблема управљања и третмана отпада на посматраном подручју предвиђено је санитарним уређењем и опремањем депоније Колубарског округа са центром за издвајање и селекцију сировина из комуналног отпада општина: Ваљево, Уб, Лајковац, Љиг, Мионица, Осечина, Коцељево, Владимирци и Обреновац као и рекултивацијом постојећих сметлишта. Изградња постројења за издвајање и селекцију секундарних сировина из комуналног отпада довело би до смањења количине депонованог материјала и остваривања профита од продаје секундарних сировина.

Туристички ресурси

Специфични туристички мотиви Западне Србије и повољан саобраћајни положај општине Осечина (крз Општину пролази магистрални пут М-4, који повезује Осечину са Ваљевом и Републиком Српском) представљају потенцијале за даљи развој туризма Општине, као и развој целог подручја. Интензивирање међудржавне сарадње, у будућем периоду, довешће до повећања броја путника у транзиту, где постоји могућност усмеравања тих путника ка атрактивним туристичким локалитетима у Општини (тј. постоји могућност продужења боравка путника у транзиту).

Општина Осечина припада централној туристичкој зони Србије (Ваљевске планине, са Медведником, Јаблаником, Повленом, Маљеном са Дивчибарама, Сувором са Рајцем, Соколским планинама са Бобијом, Јагодњом и Гучевом и др.), другог степена, националног ранга, са летњом рекреацијом, као водећомтуристичком активношћу.

На територији Општине, постоје двадесет два, регистрована, домаћинства, која се баве сеоским туризмом. Наведена домаћинства су лоцирана у селима Туђин (један), Лопатањ (девет), Остружањ (два), Гуњаци (четри), Драгијевица (два), Горње Црниљево (три) и Белотић (један).

Развој сеоског туризма, представља главни инструмент даљег економског развоја, као и подизања стандарда сеоског становништва.

У Осечини постоји спортски центар "Осечина". Нови објект са око 11 соба, подигнут је између базена, спортске хале и терена за мале спортове. Поред наведеног, од смештајних капацитета, у Осечини постоји мотел капацитета око 20 лежајева.

Најзначајнија туристичка манифестација у општини Осечина је Сајам шљива "Благо Србије" који се одржава почетком септембра. На тој манифестацији учествују земљорадници, прерађивачи, трговци, хладњачари као и произвођачи опреме и механизације која се користи у воћарству. Поред изложбе шљива и производа од шљива на манифестацији се одржавају изложбе слика, вечери етно филма, стручни скупови, концерти и др. Сајам је показао да Осечина као највећи произвођач шљиве у Србији има амбиције да постане центар производње суве шљиве и место где ће се организовати прва робна берза овог воћа. На територији Општине се налази ловиште "Подгорина", које припада Подрињско-Колубарској ловној области, и отвореног је типа. Ловачко удружење "Миленко Павловић-Пилот" из Осечине, газдује Ловиштем "Подгорина". У Пецкој се налази ловачко друштво "Пецка".

Природне атракције на подручју општине Осечина су: пећине Баставска, Росића (Сирдија), Бранковића (Плужац), Симића и Рупавци (Комирић), Шарампов и Склоп (Скадар), Извор (Драгијевица), Рид (Коњуша), две крашке јаме Миловановића звекара (Туђин) и Живановића звекара (Бастав), извор угљенокиселе воде у Горњем Црниљеву, који носи назив Римска кисела бања (вода бање коришћена је за лечење још у време Римљана). Бројна су и заштићена непокретна културна добра, и археолошка налазишта на територији Општине, која сведоче о битним историјским догађајима која су се дешавали на овим просторима.

Смештајни капацитети

Табела 6: Смештајни капацитети, 2008.

Дестинација	Број смештајних објеката	Број кревета	Искоришћеност капацитета (%)
Општина Осечина	2	50	30
Осечанска села	22	70	10
УКУПНО	24	120	100

Квалитет живота

Локални центри за окупљање

У самом центру општине се налази **Трг Браћа Недић**, уређен 2008. године. Трг је добио име по браћи Недић, Глигорију и Дамјану који су херојски погинули, 16. априла 1804., у боју на Чокешини. У њихову част на централном делу трга подигнут је споменик. Трг Браћа Недић је сада препознатљиво место за окупљање локалног становништва, а уједно и место на ком се обележавају бројни културни догађаји.

Спортски центар Осечина представља модеран и функционалан спортски комплекс за професионалце, рекреативце и ученике. Спортски центар нуди разне садржаје: пливање, фудбал, кошарку, одбојку, рукомет... Основан је 1992. године, када је свечано отворена новосаграђена спортска хала. Поред Хале спортова, спортски центар обухвата још и базене, фудбалски стадион, мини-пич терен, тениски терен, терен за кошарку, фитнес центар и мотел. Најлепши украс спортског центра и Осечине су базени – „Олимпијски“, средњи (за обуку непливача) и мали (за предшколску децу). Отворени базени са чистом водом и високим степеном хигијене на плажи током лета окупљају велики број људи не само из Осечине, већ и околних општина.

Културне манифестације и фестивали

У општини Осечина се одржавају разне манифестације: књижевне, спортске, привредне, културне... Оне привлаче одређени број посетилаца. Највећа манифестација у осечинском крају је **«Сајам шљива»**, која се одржава сваке године, последњег викенда у августу. Сајам шљива основан је 2006.

године. Он окупља произвођаче шљива и друге излагаче. Додељују се награде највећим произвођачима шљива, оцењује се и врши избор најквалитетније ракије из Подгорине. У току манифестације организују се разне изложбе и културно – уметнички садржаји.

Сваког Илиндана (2. август) поред споменика на Братачићу се организује народни вишебој, избор **Подгорског харамбаше**. Такмичење се одвија у пет дисциплина: бацање камена с рамена, надвлачење клипка, скок из места у даљ, обарање на брвну, скок из места у вис преко пања. Победник добија као награду сабљу и звање Подгорског харамбаше.

Потам повам преко Дрине сваке године прве недеље после Петровдана окупља извођаче и љубитеље традиционалних

српских песама и игара са ове и оне стране Дрине. Основни мото смотре је очување и неговање српске традиције, обичаја, песме и игара, као и повезивање и сарадња становништва са обе обале Дрине, не само на културном већ и на привредном и туристичком плану.

Ликовна колонија при Народној библиотеци Осечине се одржава у августу.

Изложба радова траје за време Сајма шљива. Од 1999. године до данас организатор колоније је Народна библиотека Осечина. За девет година постојања на колонији је стварало неколико десетина сликара и скулптора, академских сликара, магистара сликарства и уметника аматера: из Осечине, Београда, Руме, Ваљева, Шапца, Подгорице, Аранђеловца, Лознице, Горњег Милановца, Новог Сада, Инђије, Ирига, Тршића итд.

6. Општи подаци о Ромима

Иако о пореклу Рома и њиховој историји не постоје систематизовани писани историјски извори, на основу постојећих писаних трагова, литературе и на основу проучавања легенди и усменог предања, истраживачи су сагласни да Роми воде порекло из Индије. Томе у прилог иде и језик Рома у коме су очувани трагови језика са територије Индијског полуострва. На основу неких података, поједини историчари тврде да су Роми су живели у Персији већ у IV веку. Међутим, већина научника се слаже да су велике сеобе Рома из Индије дошле много касније, у XI веку.

О разлозима одласка Рома из Индије говоре многе легенде, али је извесно да су њихове сеобе биле условљене ратовима и сталним прогонима којима су Роми били изложени. Према неким подацима, велика сеоба Рома из Индије била је покренута страшним нападима моћних арапских освајача почетком XI века. Због тога су напустили своју постојбину, а судбина вечито прогоњеног народа пратила их је током свих каснијих кретања. Прва дестинација је била Блиски Исток. Одатле је једна група, преко Кавказа, дошла у Русију, други до Северне Африке (отуд за Роме постоји и назив Египћани). Једна група се упутила ка Грчкој, а одатле су кренули ка балканским и другим европским земљама.

Први поуздани писани траг о Ромима потиче из 1068.године. Ради се о тексту о животу св.Ђорђа Антонског, састављеном у манастиру Ивирон на Атосу, у коме се говори о Адсинканима у Цариграду и у вези са овим записом постоји сагласност истраживача да се ради о Ромима. Из Источне и Јужне Европе Роми су се даље расељавали у земље Централне и Западне Европе, а стигли су у мањем броју и до Скандинавије. На просторе Јужне Америке Роми су долазили из Шпаније између XVI и XIX века, а на просторе Северне Америке и Аустралије стигли су тек у XIX и XX као печалбари (Ђурић, 1987). Роми данас живе у свим земљама света.Тешко је са сигурношћу утврдити број. Према неким проценама само у Европи живи између 10 и 15 милиона Рома.

У Лондону је 8. априла 1971. године одржан Први светски конгрес Рома и на њему је први пут у историји усвојена одлука да је **Ром** званичан назив за припаднике ове заједнице. Утврђен је изглед ромске заставе и усвојена ромска химна.Од тада се 8. април обележава као Светски дан Рома.

6.1 Подаци о Ромима у Републици Србији

Од тренутка доласка на територију данашње Србије, већина ромског становништва је задржала своје домове. Мали број Рома се иселјавао, а највећи број од тога одлазио је у иностранство, нарочито у Аустрију или Немачку, трагајући за бољим животом. Такође, значајан број Рома и Ромкиња се након одређеног периода и враћао у Србију. Период с краја XIX и почетка XX века био је у Србији по много чему, а нарочито по етничким променама, изразито буран. То је период сложених емиграционих и имиграционих процеса који је обухватио и ромско становништво. Постепени прелазак на сталноседелачки начин живота је довео до тога да се они све чешће насељавају по селима, бавећи се пољопривредом, пре свега надничарењем, а мање производним и услужним делатностима. Тако је, на пример, 1890. године у Краљевини Србији регистровано 37.572 Рома, од којих је преко 80% живело у сеоским насељима, највише у подунавском (5.620), а најмање у ужичком округу (314). У Београду је те године пописано 399, а у Нишу 933 Рома. У градским срединама, Роми су се бавили специфичним занимањима, док су се, без разлике на тип насеља у коме живе, неретко етнички идентификовали са већинским становништвом, те су се најчешће изјашњавали да им је српски језик матерњи. Због настојања Рома да се у локалној средини идентификују са већинском етничком заједницом, сваки податак о њиховом броју добијен на пописима становништва, може се довести у сумњу.

Територију Србије одликовали су у прошлости јаки процеси кретања становништва у којима су учествовали и Роми, а узроци тих процеса у дубокој су вези са историјским и политичким збивањима у одређеним историјским тренуцима. Без разлике да ли су покретања била принудна или добровољна, оставила су неизбрисив траг у обичајима, култури и религији и посебно се одразила на територијални распоред ромске популације. Просторни распоред Рома, као динамичан феномен, тешко је пратити због тога што Роми нигде нису територијално концентрисани у смислу да чине једну хомогену структуру на неком одређеном простору Србије. Као специфично мањинско становништво, расути су у великом броју насеља, у којима најчешће живе у посебним и изолованим деловима, али често и измешани са већинским становништвом.

Према резултатима пописа становништва из 2011. године, у Републици Србији има 147.604 Рома, што чини 2,1% од укупног броја становника Србије. Међутим, по појединим проценама, број Рома је и до три пута виши. Оно што је позитивно је чињеница да у односу на резултате претходних пописа, Роми бележе позитиван популациони раст, није детерминисан само биолошком и миграционом компонентом, већ и све присутнијом етничком самосвешћу Рома.

Једна од карактеристика положаја Рома у Републици Србији је њихов неравномеран и поларизован размештај. То је испољено високом концентрацијом Рома у урбаним срединама, као и регионалним размештајем. По попису из 2011. године, највише Рома је у региону Јужне и Источне Србије (38,7%), затим у Војводини (28,7%), граду Београду (18,6%) и Региону Шумадије и Западне Србије (14,0%). Роми Јужне и Источне Србије размештени су у свим областима овог региона, са израженом неравномерношћу распореда међу областима. Тако је у три области (Пчињској, Нишавској и Јабланичкој) концентрисано 64,2% у односу на све Рометог региона, при чему су најзаступљенији у општинама Врање, Бујановац, Ниш, Алексинац и Лесковац. Општине у којима није регистрован ни један становник ромске националности су Црна Трава и Кнић. Најмањи број Рома регистрован је у региону Шумадије и Западне Србије (13,9% од укупне ромске популације Србије). И они су неравномерно распоређени по областима, а највише их има у Мачванској, Колубарској, Расинској и Рашкој области у којима живи 79,3% од укупног броја Рома овог региона. Најбројнији су у општинама Шабац, Ваљево, Уб, Крушевац, Краљево и Крагујевац.

Неравномерни територијални распоред Рома карактеристичан је и за АП Војводину, у којој је у три области (Јужнобачкој, Средњобачкој и Јужнобанатској) живи 61,0% од свих војвођанских Рома. Највише Рома је у градовима Нови Сад, Зрењанин, Вршац и Панчево.

7. Роми у општини Осечина

По последњем попису из 2011. године, укупан број Рома у општини Осечина је 228, од којих је 113 мушкараца, а 115 жена. Процене су да је стваран број знатно већи.

Ромска популација на територији општине Осечина је претежно насељена на периферији општине у насељима Коњиц (Јаловик) и Горње Црниљево. Сви Роми, претежно, живе у објектима који су у њиховом власништву али највећи проценат стамбених јединица није легализован. С обзиром на то да ниједно насељено место, осим централног дела Осечине, не располаже са канализацијом, Роми у насељима Коњиц и Горње Црниљево суочавају се са истим проблемом као и остатак становништва. Уређење водоводне каналске мреже се такође ради у Осечини, а становници Коњица и Горњег Црниљева проблем водоснабдевања наводе као највећи. Како се буду радили пројекти инфраструктуре за насеља, тако ће се самим тим и Ромима побољшати услови за живот.

❖ *Подаци о Ромима у општини Осечина према старости и полу*

Старост	Мушко	Женско	Укупно
0 – 4	9	12	21
5 – 9	6	11	17
10 – 14	8	13	21
15 – 19	7	7	14
20 – 24	13	6	19
25 – 29	10	11	21
30 – 34	5	8	13
35 – 39	7	9	16
40 – 44	16	8	24
45 – 49	7	6	13
50 – 54	11	5	16
55 – 59	4	11	15
60 – 64	5	2	7
65 – 69	4	5	9
70 – 74	0	0	0
75 – 79	1	0	1
80 и више	0	1	1
Укупно	113	115	228

Укупно становника		УКУПНО	%	УКУПНО	%
12.536	Срби	12.093	96.47	Роми	228
					1.82

7.1. Укљученост Рома у друштвено-политички живот Општине

На територији општине Осечина:

- ❖ Постоји именован координатор за ромска питања који послове обавља у оквиру радног места под називом Координатор за ромска питања;
- ❖ Формиран је Савет за здравље и у њему нема лица чланова ромске националности;
- ❖ Није формиран Савет за међунационалне односе;
- ❖ Општина Осечина не издваја посебна средства за унапређивање положаја Рома у текућој години;
- ❖ Формиран је Савет за родну равноправност и у њему нема лица чланова ромске националности;
- ❖ У 2020.години нису издвојена средства за уџбенике за кориснике ромске националности зашколску 2020/21 годину.

8. Положај ромске популације у општини Осечина по областима

8.1. *Образовање*

У општини Осечина, носилац предшколског образовања и васпитања је Предшколска установа „Лане“. Њен рад се одвија на основу Закона о основама система образовања и васпитања, у складу са Програмом неге и васпитања деце узраста до 3 године и Програмом васпитања и образовања деце узраста од 3 до 7 година. Делатност предшколске установе остварује се у два објекта, у насељеним местима Осечина и Пецка.

❖ *Број деце обухваћене предшколским васпитањем и образовањем за школску 2020/2021 на територији општине Осечина⁴*

	Укупно	Деца узраста од 0-6	Ромска деца	Деца која похађају припремни предшколски програм	Ромска деца
Број деце	246	130	1	79	5

Што се тиче ромске деце предшколског узраста, проблем који у значајној мери опредељује њихово напредовање је низак материјални, социјални и образовни статус родитеља, који утиче неповољно на рану когнитивну стимулацију, те ромска деца већ на каснијем предшколском узрасту почињу да заостају за општом популацијом, имају оскудан фонд општих знања, што у значајној мери неповољно утиче на њихов напредак у школи и доводи до заостајања и стагнирања.

Што се тиче основног и средњег образовања, на територији општине Осечина су две основне и дрвет подручних одељења и једна средња школа. То су:

- Образовно-васпитни центар „Браћа Недић“,
- Основна Школа „Војвода Мишић“ у Пецкој;

❖ *Број ромске деце која су обухваћена основним образовањем у школској 2020/2021. години⁵*

Назив школе	2020/2021
ОВЦ „Браћа Недић“	11
ОШ „Војвода Мишић“	17

Број ромске деце која су обухваћена средњим образовањем у 2020/2021. Години

школској

Назив школе	2020/2021
Образовно-васпитни центар „Браћа Недић“	1
Друге средње школе у Србији ⁶	5

⁴ Подаци добијени од ПУ „Лане“

⁵ Подаци добијени од образовних центара Осечине

⁶ Подаци добијени од Ромског координатора општине Осечина

Запошљавање

Према подацима Националне службе за запошљавање, у општини Осечина 31 Ром и Ромкиња се води на евиденцији незапослених, од којих 13 жена и 18 мушкараца. Незапослени у изразито високом проценту (83,87%) са I степеном стручне спреме, док је преостали део са III и IV степеном.

Реалне податке о радно способним припадницима ромске популације на територији општине је тешко добити, јер значајан део није на евиденцији НЗС. Већински део радно способне ромске популације ради на сезонским пословима и нису пријављени код Фонда ПИО.

ЦИЉНЕ ГРУПЕ ПО ПОЛУ, СТЕПЕНУ СТРУЧНЕ СПРЕМЕ И ДУЖИНИ ТРАЖЕЊА ПОСЛА У МЕСЕЦУ МАРТУ 2021. ГОДИНЕ⁷ (стање на дан 31.03.2021.године)

Роми	УКУПНО		До 3 месеца		3 до 6 месеци		6 до 9 месеци		9 до 12 месеци		1 до 2 године		2 до 3 године		3 до 5 година		5 до 8 година		8 до 10 година		преко 10 година	
	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене
УКУПНО	31	13	1	0	3	1	1	1	2	1	4	1	4	4	7	1	3	2	4	1	2	1
1. степен стручне спреме	26	10	1	0					2	1	4	1	4	4	7	1	2	1	4	1	2	1
3. степен стручне спреме	3	2			1	0	1	1									1	1				
4. степен стручне спреме	2	1			2	1																

Социјална заштита

Центар за социјални рад општине Осечина одлучује о остваривању права корисника утврђених законом и о коришћењу услуга социјалне заштите које обезбеђује Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе и врши друге послове утврђене законом и прописима донетим на основу истог.

Центар за социјални рад у складу са актима јединице локалне самоуправе учествује у пословима планирања и развоја социјалне заштите у јединици локалне самоуправе.

Јавна овлашћења Центра за социјални рад

1. У вршењу јавних овлашћења, центар у складу са законом одлучује о :

1. остваривање права на новчану социјалну помоћ;
2. остваривање права на додатак за помоћ и негу другог лица;
3. остваривање права на помоћ за оспособљавање за рад;
4. остваривање права на смештај у установу социјалне заштите;
5. остваривање права на смештај одраслог лица у другу породицу
6. хранитељству;
7. усвојењу;
8. старатељству;
9. одређивању и промени личног имена детета;
10. мерама превентивног надзора над вршењем родитељског права;
11. мерама корективног надзора над вршењем родитељског права;

⁷ Подаци добијени од Националне службе за запошљавање

У вршењу јавних овлашћења, центар у складу са законом, обавља следеће послове:

- спроводи поступак посредовања -медијације у породичним односима (помирење и нагодба)
- доставља налаз и стручно мишљење, на захтев суда у парницама у којима се одлучује о заштити права детета или о вршењу, односно лишењу родитељског права;
- доставља, на захтев суда, мишљење о сврсисходности мере заштите од насиља у породици коју је тражио други овлашћени тужилац;
- пружа помоћ у прибављању потребних доказа суду пред којим се води поступак у спору за заштиту од насиља у породици;
- спроводи поступак процене опште подобности хранитеља, усвојитеља и старатеља;
- врши пописе и процену имовине лица под старатељством
- сарађује са јавним тужиоцем, односно судијом за малолетнике у избору и примени васпитних налога;
- спроводи медијацију између малолетног учиниоца и жртве кривичног дела;
- подноси извештај о испуњењу васпитног налога јавном тужиоцу, односно судији за малолетнике
- присуствује по одобрењу суда радњама у припремном поступку против малолетног учиниоца кривичног дела
- доставља мишљење суду пред којим се води кривични поступак против малолетника у погледу чињеница које се односе на узраст малолетника, чињеница потребних за оцену његове зрелости, испитује средину у којој и прилике у којима живи и друге околности које се тичу његове личности и понашања;
- присуствује седници већа за малолетнике и главном претресу у кривичном поступку против малолетног учиниоца кривичног дела
- обавештава суд надлежан за извршење заводске васпитне мере и орган унутрашњих послова када извршење не може да започне или да се настави због одбијања или бекства малолетника
- стара се о извршењу васпитних мера посебних обавеза;
- оверава извршење васпитне мере појачаног надзора од стране родитеља, усвојитеља или старатеља и указује помоћ у извршењу мере;
- поверава извршење васпитне мера појачаног надзора у другој породици и указује помоћ породици у коју је малолетник смештен;
- спроводи васпитну меру појачаног надзора од стране органа старатељства тако што брине о школовању малолетника, његовом запослењу одвајању из средине која на њега штетно утиче потребном лечењу и сређивању приликама у којима живи;
- стара се о извршењу васпитне мере појачаног надзора уз обавезу дневног боравка у установи за васпитање и образовање малолетника;
- доставља суду и јавном тужиоцу за малолетнике извештај о току извршења васпитних мера о чијем се извршењу ради;
- предузима мере из своје надлежности у складу са одредбама Закона о спречавању насиља у породици;
- обавља друге послове утврђене законом;

Центар у вршењу јавних овлашћења пружа услуге социјалног рада и покреће судске поступке када је законом за то овлашћен. Праћење и проучавање појава у области социјалне и правне заштите и превентивна делатност. Поред наведеног, Центар за социјални рад за општину Осечина у оквиру своје делатности се бави и пружањем локалних услуга.

❖ Број корисника социјалне заштите за 2020.годину¹³

Корисници (укупно)	963 (552 жене)
Процент заступљености корисника социјалне заштите у укупном броју становника	7,7 %
Процена процента заступљености ромске популације у укупном броју корисника социјалне заштите	12,46 %

Социјална заштита Рома у општини Осечина

Припадници ромске националне мањине остварују права и услуге социјалне заштите под истим условима као и друга лица која се нађу у стању социјалне потребе, у складу са прописима који се примењују у социјалној заштити. Роми не користе посебне услуге социјалне заштите по основу националне припадности. Најчешће коришћени облици помоћи које се остварују преко Центра за социјални рад су новчана социјална помоћ и једнократна новчана помоћ коју обезбеђује општина Осечина. Ромска популације је добро информисана о помоћи које се остварују преко Центра за социјални рад.

По процени Центра за социјални рад „Напредак“, током 2020. године једнократну новчану помоћ је остварило око 50 породица и појединаца ромске националности у укупном износу од преко 400.000,00 динара. Процењује се да је око 120 породица и појединаца ромске националности у току 2020. године користило услуге социјалне заштите преко Центра за социјални рад „Напредак“ из Осечине. Центар за социјални рад нема прецизну евиденцију ромских корисника услуга социјалне заштите с обзиром да изјашњавање о националној припадности није обавезно.

Здравствена заштита

Општи подаци

Поражавајућа је чињеница да у Србији тек сваки 100 Ром доживи 60 година. Њих преко 2000 нема никаква лична документа, а 1000 никад није посетило лекара. Око 65% њих нема здравствену књижицу, али приступ информацијама о доступности здравствених услуга представља најзначајнији проблем у области здравства.

Око 89% Ромкиња је бар једном у току трудноће прегледао здравствени радник. Обухват Ромкиња пруженим услугама у току трудноће (мерење телесне масе, притиска, анализа крви и урина, Папаниколау тест) мањи је за 20 до 25% од обухвата осталих жена у Републици Србији. Ове услуге најмање добијају најсиромашније и необразоване Ромкиње. Око 93% Ромкиња се породило у здравственим установама, 67% уз присуство лекара, а око 24% уз присуство бабице. Преваленција контрацепције је ниска. Око 27% Ромкиња користи контрацепцију, а велики број њих (око 25%) користи традиционалне (непоуздане) методе контрацепције. Знање о полно преносивим болестима и ХИВ-у/сидије незадовољавајуће - свега 7% Ромкиња познаје све начине превенције сиде, а свега 22% користи кондом при ризичном сексуалном односу са партнером који није сталан. Скоро половина Ромкиња се удаје пре 18. године живота. Од тог броја, две трећине се породе пре 18. године. Скоро 80% Ромкиња пуши у току трудноће. Велики број трудноћа дешава се у кратком временском периоду - у просеку ромска породица има

између двоје и троје деце млађе од пет година.⁸ Истраживања су показала да се просечни број абортуса по жени креће се од 8 до 14. Иако лекари не врше дискриминацију над пацијентима доступност скупљих прегледа Ромима није често на располагању.

Ови подаци говоре да још много тога треба урадити како би се планирање породице и здравствено прихватљиво понашање ромских жена жена у репродуктивном периоду довело на задовољавајући ниво.

Здравствена заштита Рома у општини Осечина

У општини Осечина здравствене установе чини Дом здравља у Осечини са издвојеним амбулантама у осталим насељима. Ситуација из области здравља Рома у Осечини се не разликује много од ситуације у осталим деловима Републике Србије. Најчешћи здравствени проблеми код Рома у општини Осечина су болести деце, а код одраслих то су прехладе респираторног типа и повреде. Такође је присутна недовољна информисаност о превенцији, здрављу репродуктивних органа, нежељеној трудноћи.

⁸ http://demo.paragraf.rs/demo/combined/Old/t/t2009_04/t04_0316.htm

1. Акциони план за унапређење образовања Рома и Ромкиња

ЦИЉ	МЕРА	ЗАДАТАК	ИНДИКАТОР	НОСИЛАЦ АКТИВНОСТИ	МОНИТОРИНГ	ВРЕМЕНСКИ РОК/ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА
Потпун обухват деце ромске националности у образовни систем у Општини Осечина	1.1. Укључивање што већег броја ромске деце у систем предшколског образовања	-Организовање информативних састанака са Ромима о значају и обавези предшколског образовања	-Број података унетих на годишњем нивоу -Број одржаних састанака -Број информисаних породица	- Анкетна група - Педагози - Васпитачи	- Радна група за имплементацију ЛАП-а - Предшколскау станова	Јануар – април 2023.-2025. Општина/ Донатори Износ :30.000,00
	1.2. Укључивање Рома у савете родитеља у школама као и у школске одборе основних и средњих школа како би учествовали у доношењу одлука	Укључивање родитеља ромске деце у Савет родитеља школе	Присуство изабраних родитеља Саветима	-Савет родитеља	Радна група за имплементацију ЛАП-а	Септембар 2023.-2025.
	1.3. Повећање броја ромске деце у средњим школама	Организовати радионице и састанке ради мотивисања ромске деце за похађање припремне наставе за пријемне испите и за упис у средњу школу	Број радионица и састанака	-Педагошки асистенти -Стручни сарадници у школама -Невладине организације (удружења)	Радна група за имплементацију ЛАП-а	Сваке године током имплементације ЛАП-а Износ : 30.000,00 рсд

2. Материјална финансијска подршка ученицима ромске националности у општини Осечина	2.1. Обезбедити бесплатнеучбенике и школски прибор за социјално угрожену децу припаднике ромске заједнице	- Прикупљање података о потребама и организовање поделе уџбеника	Обезбеђенан овчана и материјална средства	-Локална самоуправа -Невладине организације -Црвени крст	-Радна група за имплементацију ЛАП-а	Континуирана подршка од 2023.-2025. Општина / Донатори Износ: 500.000,00 годишње
3. Минимизирање осипања ромске деце из школског система	3.1. Едукација ромских родитеља о Неопходности стицања Предшколског образовања њихове деце путем радионица и предавања	- Организовати информативне састанке са ромским родитељима	-Број информисаних породица -Број одржаних радионица	-Педагошка служба школа -Невладине организације	-Радна група за имплементацију ЛАП-а -Координатор за ромска питања	Током имплементације ЛАП-а Општина/ДонаториИзнос : 30.000,00
4. Смањивање дискриминације	4.1. Радионице за неромску и ромску децу натему проблема дискриминације	- Организовање инклузивне радионице	-Број одржаних радионица - Број укључене деце	-Ромски координатор - Педагози, васпитачи - Невладине организације	-Радна група за имплементацију ЛАП-а	Током имплементације ЛАП-а Општина/ДонаториИзнос : 50.000,00

2. Акциони план за унапређење здравља Рома и Ромкиња

ЦИЉ	МЕРА	ЗАДАТАК	ИНДИКАТОР	НОСИЛАЦ АКТИВНОСТИ	МОНИТОРИНГ	ВРЕМЕНСКИ РОК/ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА
1. Утврђивање здравственог статуса ромске популације на територији општине Осечина	1.1. Унапређење базе података и ажурирање података о здравственом стању ромске популације	- Формирање тима о праћењу здравственог стања ромске популације - Прикупљање и обрада података	- Израђена база података о здравственом стању ромске популације у општини Осечина - Извршено анкетање - Израђен извештај о тренутној ситуацији	- Дом здравља - Анкетна група - Невладине организације - Црвени крст - Центар за социјални рад	- Радна група за имплементацију ЛАП-а	Током реализације ЛАП-а континуирано Износ: 100.000,00
2. Повећање нивоа знања о значају лечења и значају превентивне контроле здравља укупне ромске популације на територији општине Осечина	2.1. Едукација у ромским насељима о значају очувања здравља 2.2. Одржавање радионица на тему очувања репродуктивног здравља 2.3. Одржавање радионица на тему масовне незаразне болести	- Организовање едукативних радионица	- Број одржаних едукативних радионица - Број присутних на радионицама	- Дом здравља - Невладине организације - Црвени крст - Центар за социјални рад	Радна група за имплементацију ЛАП-а	Током реализације ЛАП-А континуирано Општина/Донатори Износ : 100.000,00

3. Акциони план за унапређење Социјалне заштите Рома и Ромкиња

ЦИЉ	МЕРА	ЗАДАТАК	ИНДИКАТОР	НОСИЛАЦ АКТИВНОСТИ	МОНИТОРИНГ	ВРЕМЕНСКИ РОК/ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА
1. Унапређивање социјалног статуса Рома и Ромкиња на територији општине Осечина	1.1. Економско о снаживање Рома и Ромкиња на територији општине Осечина	<ul style="list-style-type: none"> - Подстицање на регистрацију пољопривредних газдинстава у власништву Рома и Ромкиња - Вођење евиденције о додели субвенција у пољопривредној основи нац. припадности ради праћења праведне расподеле којом ће се подстицати ромска пољопривредна газдинства - Утврђивање другачијих приоритета у додели субвенција за samozapošljavanje - Организовање радионица које доприносе 	<ul style="list-style-type: none"> - Број регистрованих пољопривредних газдинстава у власништву Рома и Ромкиња - Број субвенција у пољопривреди додељених Ромима - Број Рома и Ромкиња који су добили подстицаје за samozapošljavanje - Број одржаних радионица ради унапређења запосљивости Рома и Ромкиња - Број припадника ромске популације који су присуствовали радионицама 	<ul style="list-style-type: none"> - Национална служба за запошљавање - Невладине организације - Радна група - Савет за пољопривреду 	Радна група за имплементацију ЛАП-а	<p>Током имплементације ЛАП-а Општина и донатори</p> <p>Изнпс: 300.000,00</p>

		запошљавању и самозапошљава њу Рома и Ромкиња				
2. Смањивање сиромаштва Кроз локалне услуге Специјалне заштите Општине Осечина	2.1. Укључивање Рома и Ромкиња у све постојеће социјалне услуге и социјалне заштите	-Организовање доступности и коришћења свих локалних услуга социјалних заштите	-Број корисника локалних услуга ромске националности	-Локална самоуправа -Месна заједница -НВП	Радна група за имплементацију ЛАП-а	Током имплементације Општина / Донатори Изнпс : 650.000,00

3 Остале активности

ЦИЉ	МЕРА	ЗАДАТАК	ИНДИКАТОР	НОСИЛАЦ АКТИВНОСТИ	МОНИТОРИНГ	ВРЕМЕНСКИ РОК/ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА
Повећање укључености ромске заједнице у спортске и културне догађаје у општини Осечина	1.1 Реализација конкурса за ромске и неромске НВО за имплементацију ЛАП-а	-Организовати конкурсе за избор НВО које ће реализовати активности из ЛАП-а	-Број реализованих конкурса	Радна група за имплементацију ЛАП-а Канцеларија ЛЕР	Радна група за имплементацију ЛАП-а	Током имплементације ЛАП-а Општина/ Донатори Износ: 200.000,00
Свеобухватна и одржива обнова и унапређење услова живљења у ромским насељима	Пројектна документација	Изградња инфраструктурне мреже у ромским насељима – Јаловик и Влашић електро-мрежа, улична расвета до нивоа у коме се налази суседство	Број реализованих пројеката	Постојеће комуналне службе, електродистрибуција, дирекција, донатори	-Локална самоуправа -Месна заједница -НВП	Током имплементације ЛАП-а Општина/ Донатори Износ: 800.000,00